

La nova campanya d'excavacions al jaciment continua entestada a trobar els vestigis primigenis, però en un lloc es resisteixen a sortir: a la intrigant casa Santmartí

Misteri al Born

Maria Palau
BARCELONA

Fa un temps que el Born va voler deixar de ser un jaciment exclusivament del 1714 (la derrota...) i del 1717 (...i les seves conseqüències: la destrucció, per ordre reial, d'un miler d'habitatges del barri de la Ribera). Des del 2016 els arqueòlegs hi fan feina per penetrar en les seves recòndites entranyes a la recerca de vestigis d'un passat més llunyà. Les cases més antigues (bé, allò que n'ha quedat) que s'hi han trobat fins ara són del segle XIII, però, per exemple no s'ha manifestat el més mínim rastre d'una domus romana. Ep! Que podria emergir qualsevol dia perquè de materials romans sí que se n'han desenterrat, i molts.

El cas és que, com diu Carme Miró, responsable del pla Bàrcino del servei d'arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona, el Born és un jaciment inesgotable: ens ha donat, ens dona i ens donarà dades. Acumula molta informació, i molta d'aquesta pendent de ser trobada i, més important i tot, compresa. El Born profund és un trencaclosques que va dosificant els seus misteris als qui en tenen cura i l'investiguen. I aquest juliol es tornen a enfrontar a un dels secrets que manté

Els futurs arqueòlegs, en plena feina, ahir, al jaciment del Born ■ JOSEP LOSADA

ben guardats. Dins de la quarta campanya Arqueoborn, les mans i les eines dels arqueòlegs furgaran en la casa Santmartí, on cap al 1680 hi vivia el llogater de mules Pere Santmartí.

"És un espai rar", subratlla Miró, que explica així en què resideix el seu enigma: "És l'únic lloc del recinte on no hem trobat restes medievals." Situat en un dels marges del rec Comtal, a tocar del pont

de la Carnisseria, per tant, en una zona tan privilegiada, és realment estrany que la seva història anterior a l'època moderna sigui un forat negre. Que potser hi va caure una bomba que la va silenciar? És una hipòtesi que es té en compte.

En una de les dues estances de la planta baixa conservades, aquesta setmana sí que hi ha acabat aflorant un paviment del segle XIV junt amb altres

materials de l'època com ara el mànec d'un ganivet. Però la intriga persisteix en l'altre espai, en el qual els arqueòlegs no paren d'ensopegar amb paviments del segle XVI, un sota l'altre, i ja en són tres, senyal que en aquella casa es van fer reformes compulsivament, i això tampoc no quadra. Aquests dies de començament de la campanya també hi ha aparegut una moneda de Carles I (que ens situa en

aquest segle XVI, en concret en la seva primera meitat, que es resisteix a anar més enrere) de la seca de Girona. Rar, però relativament, perquè les persones i les coses ja ho tenien això de moure's.

El programa Arqueoborn no es limita a ser una campanya d'excavacions al'ús. Té, i ho reivindica la directora del Born Centre de Cultura i Memòria, Montserrat Iniesta, una funció educativa primor-

dial. Amb convenis amb la Universitat de Barcelona i aquest any per primer cop amb la Universitat Autònoma de Barcelona, en els treballs participen els futurs arqueòlegs. A més de barallar-se amb les incògnites de la casa Santmartí, baixaran als nivells més baixos d'una altra ca-

Amb convenis amb les universitats, hi prenen part els futurs arqueòlegs

sa, la Corrales, que va ocupar un fabricant de cordes de viola, i en la qual els arqueòlegs fa una pila d'anys que fan actuacions (en aquest cas, a més, per controlar les humitats que té).

El somni de tot estudiant d'arqueologia: intervenir en un jaciment tan excepcional com el Born. Que ho és també de molts ciutadans que senten fascinació per aquesta disciplina del coneixement del passat. A ells no els pertoca remenar la terra, però sí que aquest any podran prendre part en les sessions de formació fins ara reservades als especialistes. ■